

Zelfgerapporteerde seksuele dwang onder adolescenten

Jan Hendriks, Anne-Marie Slotboom, Janna Verbruggen

De Waag, Den Haag; Vrije Universiteit Amsterdam; Universiteit van Amsterdam, Harreveld

Samenvatting

In dit onderzoek wordt onderzocht in welke mate adolescenten door henzelf uitgeoefende seksuele dwang rapporteren. Uit de meeste studies blijkt dat er een groot verschil is tussen wat jongens en meisjes melden. Er zijn echter ook een aantal studies die laten zien dat het verschil minder groot is dan wordt verondersteld. Om dit nader te onderzoeken hebben wij 833 adolescenten op anonieme basis een vragenlijstpakket laten invullen. Er is hierbij naast het sekseverschil ook gekeken naar verschillen tussen een hoogrisicogroep (jongeren verblijvend in een Justitiële Jeugdinstelling), een laagrisicogroep (VWO-scholieren en eerste jaars studenten) en een middenrisicogroep (VMBO-scholieren).

Voorts is gekeken naar factoren die mogelijk samenhangen met seksuele dwang. Uit ons onderzoek blijkt dat gedetailleerde vragen leiden tot een veel hogere mate van zelfgerapporteerde dwang en dat de verschillen tussen jongens en meisjes minder groot zijn dan veelal werd aangenomen. Verschillen tussen diverse risicogroepen blijken duidelijk aanwezig waarbij de laagrisicogroep, zoals verondersteld, ook nauwelijks seksuele dwang rapporteert. Voor jongens blijkt eigen slachtofferschap voorspellend en bij meisjes omgevingsdruk om seksueel actief te zijn.

Van jongens wordt verondersteld dat een flink percentage van hen seksueel grensoverschrijdend gedrag vertoont. Tegelijkertijd is bekend dat slechts een zeer beperkt deel van plegers van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij politie en justitie terecht komt (Lisak & Miller, 2002; Brouwers & Smit, 2005). Welk percentage uiteindelijk veroordeeld wordt, is niet bekend, maar uit zelfrapportage studies en slachtofferenquêtes wordt wel duidelijk dat de officiële data slechts het topje van de ijsberg weerspiegelen.

Voor meisjes geldt nog veel meer dat vrijwel onbekend is in hoeverre zij seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen. Aandacht voor vrouwen die seksuele dwang gebruiken, is nog maar relatief kort onderwerp van onderzoek binnen de sociale wetenschappen. Het gegeven dat een man een slachtoffer zou kunnen zijn van een vrouw is pas eind vorige eeuw goed doorgedrongen. Zo is in Duitsland pas in 1997 de

wet gewijzigd die bepaalde dat alleen vrouwen slachtoffer konden zijn van seksuele dwang (Krahé, Waizenhöfer & Möller, 2003). Het gebrek aan aandacht voor deze groep wordt geïllustreerd door het geringe aantal wetenschappelijke artikelen waarin seksueel grensoverschrijdend gedrag door meisjes wordt beschreven. In ons land zijn slechts een aantal artikelen bekend die dergelijk gedrag onder de loep nemen (Hendriks, 2003, 2004; Hendriks & Slotboom, 2007, 2008). In deze artikelen wordt vooral beschreven welke kenmerken van meisjes samenhangen met seksueel grensoverschrijdend gedrag en wordt een kleine steekproef (N=10) van meisjes gedetailleerd beschreven. Het ontbreekt dus aan kennis over het volume van meisjes dat dergelijk gedrag vertoont en aan inzicht in de uitingsvorm van dit gedrag.

Hoewel er iets meer bekend is over jongens die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen, is er eveneens weinig bekend over zelfgerapporteerd seksueel grensoverschrijdend gedrag door deze groep.

In dit artikel beschrijven wij het zelfgerapporteerde seksueel grensoverschrijdende gedrag van een relatief grote groep jongens en meisjes.

Prof. dr. J. Hendriks, De Waag, Den Haag; Vrije Universiteit Amsterdam

Dr. A. Slotboom; Vrije Universiteit Amsterdam

J. Verbruggen MSc; Vrije Universiteit Amsterdam

Ontvangen: 17 juni 2009; Geaccepteerd: 12 september 2009.

Seksuele ervaringen van jongeren

Wanneer onderzoek gedaan wordt naar afwijkend seksueel gedrag, in de vorm van seksuele dwang, is het van belang te weten welke seksuele ervaringen van jongeren als 'normaal' kunnen worden beschouwd. Men zou zich bijvoorbeeld kunnen afvragen of de seksuele ervaringen van jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen anders zijn dan van degenen die dat niet doen.

Uit het onderzoek van De Graaf et al. (2005) getiteld 'Seks onder je 25ste' blijkt dat de *seks* invloed heeft op de seksuele ervaring: van de 16-jarigen heeft 44% van de jongens en 37% van de meisjes ervaringen met geslachtsgemeenschap. Op 18-jarige leeftijd zijn deze percentages respectievelijk 70 en 77% en op 20-jarige leeftijd 81 en 82%. De gemiddelde leeftijd waarop voor het eerst geslachtsgemeenschap plaatsvond, was voor jongens 16.7 en voor meisjes 16.8 jaar. Wanneer gekeken wordt naar het aantal seksuele partners gedurende het hele leven, blijkt dat 53% van de mannen maximaal 5 seksuele partners heeft gehad. Bij de vrouwen heeft 65% maximaal vijf seksuele partners gehad (Bakker & Vanwesenbeeck, 2006).

Seksuele ervaringen blijken ook samen te hangen met het opleidingsniveau. Van de 16-17 jarige laag opgeleiden (jongens en meisjes) heeft 56% minstens één keer geslachtsgemeenschap gehad. Bij de hoogopgeleiden is dit 37%. Ook bij 18-19 jarigen zien we dit verschil, weliswaar minder duidelijk, terug. Van de laagopgeleiden blijkt 76% op die leeftijd minstens een keer geslachtsgemeenschap te hebben gehad en van de hoogopgeleiden 68%.

Voorts bestaat er een samenhang tussen etniciteit en seksuele ervaring. Zo heeft van de 12-17 jarige jongens 'slechts' 20% van de autochtone populatie ervaring met geslachtsgemeenschap en 51% van de Surinaamse jongens. Bij meisjes in dezelfde leeftijdscategorie heeft 6% van de Marokkaanse meisjes geslachtsgemeenschap gehad en 39% van de Antilliaanse meisjes.

Ervaringen met geslachtsgemeenschap, maar ook met andere seksuele handelingen blijken dus onder meer samen te hangen met geslacht, niveau van opleiding en etniciteit.

Onderzoek naar zelfgerapporteerde seksuele dwang

Onderzoek naar zelfgerapporteerde seksueel grensoverschrijdend gedrag is beperkt. Internationaal onderzoek, vooral in Noord-Amerika verricht, naar zelfgerapporteerde seksuele dwang laat het volgende zien. In een meta-analyse van 11 Amerikaanse studies komt Spitzberg (1999) tot de conclusie dat gemiddeld 4.7% van de mannen toegeeft ooit een vrouw verkracht te hebben. Poging tot verkrachting wordt door 11% toege-

geven. Van de vrouwen zou 3% een man tot geslachtsgemeenschap gedwongen hebben. Wanneer seksuele dwang breder wordt gedefinieerd, worden uiteraard hogere cijfers gevonden. Schwarz en Dekeseredy (2000) vonden in een onderzoek onder Canadese studenten (gemiddeld 22.3 jaar oud) dat 18.8% toegeeft ooit een vrouw te hebben gedwongen een seksuele handeling te ondergaan en/of te verrichten.

Duits onderzoek (Krahé, 1998) laat zien dat van de jongens (gemiddelde leeftijd 17 jaar) 11.7% iemand wel eens had gedwongen tot geslachtsgemeenschap. Van de meisjes (gemiddelde leeftijd 18 jaar) gaf 2.8% aan wel eens iemand gedwongen te hebben tot geslachtsgemeenschap.

Uit onderzoek naar victimisatie van Sorenson et al. (1987) komt naar voren dat 9.4% van de mannen te maken krijgt met seksuele dwang, waarbij veelal gebruik gemaakt is van psychische druk. Struckman-Johnson en Struckman-Johnson (1994, 1998) komen tot de bevinding dat, in de gevallen waar het ging om dwang tot geslachtsgemeenschap, in 20% tot 27% de dader een vrouw was. Verbale druk of het onder invloed brengen (bijvoorbeeld van alcohol en/of drugs) waren de meest gebruikte strategieën.

Uit Nederlands onderzoek van De Graaf et al. (2005) onder ruim 4000 jongeren blijkt ruim 4.3% van de jongens/mannen en 1.3% van de meisjes/vrouwen ooit iemand gedwongen te hebben tot seks. Onderzoek door Höing en van Berlo (2006) laat zien dat in de leeftijd van 19-35 3.9% van de mannen en 1.9% van de vrouwen aangeeft ooit seksuele dwang gebruikt te hebben. Dit betreft alle vormen van seksuele dwang. Deze percentages werden gevonden naar aanleiding van de vraag of de betreffende persoon iemand ooit gedwongen heeft tot iets seksueels dat die ander niet wilde. Wat seksuele dwang precies inhield, werd niet nader gedefinieerd. De perceptie van de persoon zelf van wat seksuele dwang inhoudt, bepaalde dus zijn/haar antwoord. Wanneer alleen wordt gekeken naar personen onder 25 (N=283) worden percentages van 4.6% (mannen) en 0.8% gevonden (vrouwen). Als aan respondenten gevraagd wordt of zij zich kunnen voorstellen seksuele dwang uit te voeren als er geen sancties op stonden dan geeft 17.7% van de mannen tussen 19 en 34 jaar een positief antwoord en 5.9% van de vrouwen. Dat er sprake is van een onderrapportage is evident aangezien 39% van de vrouwen en 7% van de mannen aangeeft ooit slachtoffer geweest te zijn van seksuele dwang (Höing & van Berlo, 2006). Recent onderzoek door Bakker et al. (2009) geeft informatie over wat minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik melden over de seks van de dader. Wanneer het slachtoffer een jongen betrof, bleek 60.4%

van de daders een jongen of een man te zijn en 24.4% een meisje of een vrouw. In 6.4% van de gevallen betrof het een groep jongens of mannen, in 3.9% een groep meisjes of vrouwen en in 4.8% was er sprake van een gemengde groep. Wanneer het slachtoffer een meisje betrof, bleek 94.1% van de daders een man of een jongen en 0.9% een vrouw of een meisje. In 4.3% van de gevallen betrof het een groep jongens of mannen, in 0.1% een groep meisjes of vrouwen en in 0.5% was er sprake van een gemengde groep. In ongeveer een kwart van de gevallen was de dader een onbekende. Het voorafgaande laat zien dat meisjes/vrouwen vrijwel altijd een jongen/man als slachtoffer kiezen is en jongens/mannen meer variëren in hun slachtofferkeuze.

Onderzoek van Krahé, Waizenhöfer en Möller (2003)

Uit de resultaten van de tot nu toe bekende onderzoeken blijkt dat meisjes veel minder gebruik maken van seksuele dwang dan jongens. De gevonden percentages zijn echter over het algemeen een resultante van één vraag die veelal ongespecificeerd was: "Heb je ooit gebruik gemaakt van seksuele dwang". Dit kan variëren van een afgedwongen tongzoen tot geslachts-gemeenschap. Uit methodologisch onderzoek (zie bijvoorbeeld Thornberry & Krohn, 2000) is bekend dat het stellen van één algemene vraag tot onderrapportage leidt en dat dus een betere respons bereikt wordt door het stellen van meerdere vragen gerelateerd aan het probleemgedrag. Het navragen van minder ernstige en ernstigere vormen van probleemgedrag en de frequentie van het probleemgedrag leiden voorts tot meer nauwkeurige antwoorden.

In het onderzoek van Krahé et al. (2003) is rekening gehouden met de genoemde methodologische beperkingen. Op basis van de literatuur over seksuele dwang hebben zij onderzoek gedaan naar de prevalentie van seksuele dwang onder vrouwen en factoren die dit gedrag voorspellen. Zij hebben enkele hypothesen geformuleerd. 1) Fysiek en seksueel misbruik in de jeugd en minderwaardigheidsgevoelens verhogen de kans op seksuele dwang bij vrouwen. 2) Vrouwen die seksueel heel actief zijn (vroeg beginnen en veel partners) hebben een grotere kans seksuele dwang te gebruiken. 3) Groepsdruk, waarbij veel seksuele activiteit de groepsnorm is, verhoogt de kans op seksuele dwang. 4) Onduidelijke communicatie over seksuele bedoelingen doet het risico op seksuele dwang toenemen. De onderzoeksgroep bestond uit 248 vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 18.1 jaar (sd 1.7; range 15-24 jaar). Het merendeel van de vrouwen had de Duitse nationaliteit (94%). Het opleidingsniveau was

een afspiegeling van de leeftijdscategorie 15-24 jaar. Alle vrouwen hadden seksuele ervaringen en in 93.5% van de gevallen was dit op vrijwillige basis.

Voor beantwoording van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van de WSAS (Women's Sexual Aggression Survey), een zelfrapportage lijst. Ruim 9% van de vrouwen bleek gebruik te maken van seksuele dwang. De meest voorkomende manier was dwang gebruiken terwijl het slachtoffer zich niet kon verweren, vanwege bijvoorbeeld alcohol of drugs (5.6%), iemand verbaal onder druk zetten (3.2%) en lichamelijke bedreiging (2.0%). Zowel seksueel misbruik in de jeugd als seksuele activiteit met verschillende partners en druk vanuit leeftijdgenoten om hoge seksuele activiteit als normaal te beschouwen, bleken voorspellers voor seksuele dwang bij vrouwen.

Huidig onderzoek

Het huidige onderzoek is deels een replicatie van onderzoek verricht door Krahé et al. (2003). Dezelfde items als door Krahé et al. zijn gebruikt zijn nu wederom afgenomen. Omdat wij het vermoeden hadden dat er ook verschillen zouden ontstaan in antwoorden wanneer deze lijst vergeleken zou worden met een algemene delinquentielijst (waarin slechts één item verwijst naar seksuele dwang) is nu ook een dergelijke lijst afgenomen. Omdat er rekening mee gehouden dient te worden dat sociale wenselijkheid een rol speelt bij het invullen van de diverse vragenlijsten zijn ook een aantal items opgenomen die een maat bieden voor de mate van sociale wenselijkheid.

In de literatuurstudie die wij verrichtten kwam naar voren dat sekse, opleidingsniveau en etniciteit een rol spelen met betrekking tot seksuele ervaring. Het is aannemelijk dat deze variabelen ook een rol spelen bij seksuele dwang. Naast de verschillen tussen jongens/mannen en meisjes/vrouwen is daarom tevens gekeken naar verschillen tussen risicogroepen (mede samengesteld op basis van opleidingsniveau) en is ook is ook etniciteit als variabele meegenomen. Tot slot is er voor gekozen om de (vaak in de literatuur genoemde) invloed van traumatische ervaringen op seksuele dwang nader te onderzoeken

Het huidige onderzoek betreft 833 jongens en meisjes in de leeftijd van 15 tot 23 jaar. De onderzoeksvragen luiden als volgt:

- Wat is de prevalentie van seksuele dwang onder adolescenten?
- Wat is de relatie tussen etniciteit en seksuele dwang?
- Welke kenmerken van seksuele dwang zijn te onderscheiden?

- Deze vraag bestaat uit de volgende deelvragen:
  - Welke strategie wordt gehanteerd om anderen te dwingen tot seksueel contact?
  - Welk type seksuele contact wordt gerapporteerd?
  - Wie zijn de slachtoffers van seksuele dwang?
- Welke factoren voorspellen seksuele dwang?

Binnen de onderzoeksvragen hebben we gekeken naar verschillen tussen jongens en meisjes en verschillen tussen risicogroepen.

Methoden

Respondenten

Er zijn drie groepen respondenten bij het onderzoek betrokken, te weten een hoog-, een midden- en een laagrisicogroep. Criteria voor deelname aan het onderzoek waren een minimum leeftijd van 15 jaar en een IQ van minimaal 80, dit in verband met de aard van het onderwerp en de moeilijkheid van de vragen. Jongeren in Justitiële Jeugdinstellingen (JJI's) die psychotisch waren of in een crisissituatie verkeerden, hebben niet meegedaan aan het onderzoek. Dit betrof slechts één of twee jongeren.

De hoogrisicogroep bestond uit jongeren uit acht JJI's in Nederland, te weten Den Hey-Acker, de Lindendorst, de Veenpoort, Ottho Gerhard Heldringstichting, de Doggershoek, Rentray, Teylingereind en Harreveld. De hoogrisicogroep bestond uit 377 jongeren, waarvan 215 meisjes en 162 jongens (respectievelijk 57 en 43%) uit justitiële jeugdinstellingen een vragenlijst hebben ingevuld. De gemiddelde leeftijd van deze jongeren was 16.5 (sd = 1.2). Van de hoogrisicogroep had 41.6 procent de Nederlandse etniciteit (34.6% van jongens en 47% van de meisjes). Van deze groep volgde 70% van de jongens en 76 procent van de meisjes een VMBO of MBO opleiding.

De middenrisicogroep werd gevormd door VMBO en MBO scholieren. Drie VMBO/MBO scholen waren bereid om mee te werken aan het onderzoek. In totaal hebben 237 jongeren, waarvan 117 (49.4%) meisjes en 120 (50.6%) jongens, een vragenlijst ingevuld. De gemiddelde leeftijd van deze jongeren was 18.5 jaar (sd = 1.8). Van de middenrisicogroep had 30.7 procent de Nederlandse etniciteit (42.1% van jongens en 18.8% van de meisjes).

De laagrisicogroep bestond uit 219 jongeren, waarvan 119 meisjes en 100 jongens (respectievelijk 54.3 en 45.7%), van drie VWO-scholen en eerstejaars studenten van de faculteit geneeskunde van de Vrije Universiteit Amsterdam. De gemiddelde leeftijd was 18 jaar (sd = 2.1).

De respons was hoog, 92.4 % in de JJI's, 97.5% op

de VMBO/MBO scholen, 100% op de VWO scholen en 89% op de universiteit. Nonrespons werd voornamelijk veroorzaakt door gebrek aan zin of tijd van de jongeren. Van de laagrisicogroep had 88.5 procent de Nederlandse etniciteit (85.7% van jongens en 90.5% van de meisjes).

Procedure

In de Justitiële Jeugdinstellingen kregen de respondenten een brief met uitleg over het onderzoek, die mondeling werd toegelicht. Er werd benadrukt dat de anonimiteit van de respondenten wordt gegarandeerd en dat deelname vrijwillig is. De respondenten vulden de vragenlijst individueel in tijdens het rustuur, dit om de kans op het geven van sociaal wenselijke antwoorden te verminderen. Wanneer zij de vragenlijst hadden ingevuld, leverden ze deze in een blanco envelop in, waarna ze een beloning van vijf euro kregen.

Via contactpersonen in het onderwijs zijn VMBO/MBO en VWO scholen benaderd. Tijdens een bezoek aan de school werd uitleg gegeven over het onderzoek, waarna de scholieren, in proefwerkopstelling, de vragenlijst invulden. Bij de faculteit geneeskunde werd een korte introductie gegeven over het onderzoek en werd aan de studenten tijdens hun pauze of studie-uur gevraagd of ze tijd hadden om mee te werken aan het onderzoek.

Meetinstrumenten

Data zijn verzameld door middel van verschillende vragenlijsten ZAG (Zelfgerapporteerd Antisociaal Gedrag; Hendriks & Slotboom, 2006). De volgende variabelen werden gemeten:

Algemene delinquentie. Delinquent gedrag van jongeren werd in kaart gebracht met de ZDG (Zelfgerapporteerd Delinquent Gedrag; Donker & Slotboom, 2005).

Traumatische ervaringen. Met de BEM (Belastende Ervaringen Meisjes; Hendriks & Slotboom, 2006) werd bepaald hoeveel en welke traumatische ervaringen een jongere heeft meegemaakt. De BEM is een samenvoeging van de LE-lijst (Kraaij *et al.*, 2003), de gevalideerde Life Events Checklist (Gray, Litz, Hsu & Lombardo, 2004) en de *life events* uit het onderzoek van Hendriks (2006).

Sociaal wenselijk antwoorden. De vragen van de HSL geven een indicatie van de sociale wenselijkheid van een respondent. De HSL items zijn afkomstig uit de Buss-Durkee Hostility Inventory (BDHI; Lange, 1994).

Seksuele dwang. De WSAS (Krahé, Waizenhöfer & Möller, 2003, vertaald door Hendriks & Slotboom, 2006) is gebaseerd op de Sexual Experiences Survey

(SES; Koss, Gidycz & Wisniewski, 1987), welke een betrouwbare en valide vragenlijst blijkt om seksuele agressie te meten (Krahé, Reimer, Scheinberger-Olwig & Fritsche, 1999). Er werd gevraagd of de respondent wel eens iemand heeft gedwongen (of geprobeerd te dwingen) tot seksueel contact. Er werden drie condities onderscheiden, te weten dwingen tot seksueel contact door middel van lichamelijke bedreiging of mishandeling, dwingen tot seksueel contact terwijl het slachtoffer zich niet kon verweren, bijvoorbeeld doordat hij of zij onder invloed was van alcohol of drugs, en dwingen tot seksueel contact door iemand met woorden onder druk te zetten. Verder werden er vier typen seksueel contact onderscheiden, namelijk zoenen / seksuele aanraking, geslachtsverkeer, orale seks en ander seksueel contact, zoals vingeren en aftrekken. Ook werden vier typen slachtoffers onderscheiden, te weten een (ex)partner, een bekende, een onbekende (in principe leeftijdgenoten) en iemand anders (bijvoorbeeld een kind). Deze vragenlijst bevat tevens een aantal stellingen aan de hand waarvan seksuele ervaring en attitudes ten aanzien van seksualiteit gemeten werden.

Demografische gegevens. Tot slot werd gevraagd naar een aantal demografische gegevens, zoals leeftijd, opleidingsniveau en etniciteit.

Resultaten

Prevalentie seksuele dwang van de gehele onderzoeksgroep

Als eerste hebben we gevraagd met behulp van een algemene delinquentielijst (ZDG) of de jongere wel eens iemand tegen/zijn haar zin seksueel heeft aangeraakt of seksuele dingen heeft laten doen. Daaruit blijkt

dat van de laagrisicogroep 4% van de jongens en 1% van de meisjes aangeeft dit wel eens gedaan te hebben. In de middenrisicogroep is dit 4.3% van de jongens en 1.7% van de meisjes, in de hoogrisicogroep 7.5% van de jongens en 4.7% van de meisjes. De prevalentie van seksuele dwang, gemeten met de WSAS vragenlijst ligt voor de midden- en hoogrisicogroep beduidend hoger. De prevalentie van seksuele dwang, gemeten met de WSAS, onder jongeren in Nederland is gerapporteerd in tabel 1.

Over de gehele steekproef blijkt er geen significant verschil in de mate waarin jongens en meisjes zich schuldig maken aan seksuele dwang. Alleen in de hoogrisicogroep blijkt een significant verschil tussen jongens en meisjes te bestaan, meer jongens dan meisjes hebben wel eens seksuele dwang gebruikt ($\chi^2(1, N = 316) = 7.24, p < .01$). Ook blijken jongens uit de hoogrisicogroep zich vaker dan jongens uit de midden risicogroep schuldig te maken aan seksuele dwang ($\chi^2(1, N = 263) = 6.35, p < .01$).

Naast de prevalentie van seksuele dwang is ook onderzocht in hoeverre jongens en meisjes sociaal wenselijk antwoorden. Jongens blijken daarbij iets sociaal wenselijker te antwoorden ($M=1.8$) dan meisjes ($M=1.5$) ($t(585) = 3.10, p < .01$).

In de verdere analyses hebben we de laagrisicogroep niet meegenomen, omdat seksuele dwang daar nauwelijks gerapporteerd wordt, slechts één jongen en twee meisjes geven aan dit wel eens gedaan te hebben.

Achtergrondkenmerken van de midden- en hoogrisicogroep

De jongens uit de hoogrisicogroep die seksuele dwang vertonen, verschillen niet in leeftijd van jongens die dit

Tabel 1. Prevalentie seksuele dwang

	Hoogrisico		Middenrisico		Laagrisico		Gehele steekproef	
	Jongens (N=162)	Meisjes (N=215)	Jongens (N=120)	Meisjes (N=117)	Jongens (N=100)	Meisjes (N=119)	Jongens (N=382)	Meisjes (N=451)
	N	%	N	%	N	%	N	%
Strategie								
Lichamelijke bedreiging	23	14.8	15	7.1	8	7.3	14	12.4
Niet kunnen verweren	17	11.0	12	5.7	3	2.7	7	6.2
Met woorden onder druk zetten	14	9.1	3	1.4	3	2.7	8	7.1
Totaal^{ab}	28	18.2	19	9.1	8	7.3	14	12.4

a = significant verschil tussen hoogrisico jongens en hoogrisico meisjes

b = significant verschil tussen hoogrisico en middenrisico jongens

gedrag niet vertonen. Ook de etnische achtergrond is voor beide groepen ongeveer gelijk. In de middenrisicogroep verschilt de etnische achtergrond van jongens die wel en geen seksuele dwang vertonen. Jongens uit de seksueel agressieve groep hebben vaker een niet-Nederlandse etnische achtergrond, maar aangetekend moet worden dat het telkens om zeer geringe aantallen gaat.

Meisjes uit zowel de hoog- als de middenrisicogroep die seksuele dwang vertonen, verschillen niet in leeftijd en in etnische achtergrond van de meisjes die dit gedrag niet laten zien (zie voor gedetailleerde informatie tabel 2).

Kenmerken van seksuele dwang van de midden- en hoogrisicogroep

In tabel 3 zijn de kenmerken van seksuele dwang beschreven. Er zijn chi kwadraat toetsen uitgevoerd om te bepalen of er verschillen zijn tussen jongens en meisjes en tussen de risicogroepen.

Strategie

Voor zowel jongens als meisjes blijkt lichamelijke bedreiging de meest gebruikte strategie om iemand te dwingen tot seksueel contact. Er is alleen een significant verschil tussen hoogrisico jongens en hoogrisico meisjes, in die mate dat hoogrisico jongens hun slachtoffer vaker met woorden onder druk zetten dan hoogrisico meisjes. ($\chi^2(1, N = 362) = 11.57, p < .001$).

Tabel 2. Achtergrondkenmerken midden- en hoogrisico jongens en meisjes

	Hoogrisico		Hoogrisico met dwang		Middenrisico		Middenrisico met dwang									
	Jongens (N=162)	Meisjes (N=215)	Jongens (N=28)	Meisjes (N=19)	Jongens (N=121)	Meisjes (N=117)	Jongens (N=8)	Meisjes (N=14)								
Leeftijd	$\bar{X}$ 16.8	SD 1.5	$\bar{X}$ 16.3	SD 1.0	$\bar{X}$ 16.9	SD 1.2	$\bar{X}$ 16.1	SD 0.8	$\bar{X}$ 18.3	SD 1.6	$\bar{X}$ 18.6	SD 1.9	$\bar{X}$ 19.0	SD 2.5	$\bar{X}$ 19.2	SD 2.5
Etniciteit	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nederlands	56	34.6	103	47.0	8	28.6	9	47.4	51	42.1	22	18.8	1	12.5	1	7.1
Marokkaans	15	9.3	16	7.4	3	10.7	0	0.0	13	10.7	38	32.5	1	12.5	3	21.4
Turks	11	6.8	8	3.8	5	17.9	0	0.0	15	12.4	18	15.4	2	25.0	2	14.3
Surinaams	15	9.2	15	7.0	3	10.7	2	10.6	8	6.6	15	12.8	1	12.5	3	21.4
Antilliaans	5	3.1	7	3.3	0	0.0	0	0.0	1	0.8	1	0.9	0	0.0	0	0.0
Overig westers	13	8.0	28	13.0	4	14.2	2	10.6	10	8.3	4	3.5	1	12.5	0	0.0
Overig niet-westers	29	19.8	31	14.4	5	17.9	5	26.3	15	12.4	18	15.4	2	25.0	5	35.7
Onbekend	13	8.0	9	4.2	0	0.0	1	5.3	8	6.6	1	0.9	0	0.0	0	0.0

Tabel 3: Kenmerken van seksuele dwang

	hoogrisico				middenrisico				totaal			
	jongens (N=28)		meisjes (N=19)		jongens (N=8)		meisjes (N=14)		jongens (N=36)		meisjes (N=33)	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
strategie												
lichamelijke bedreiging	23	82.1	15	78.9	8	100	14	100	31	86.1	29	87.9
niet kunnen verweren	17	60.7	12	63.2	3	37.5	7	50.0	20	55.6	19	57.6
met woorden onder druk zetten ^a	14	50.0	3	16.7	3	37.5	8	57.1	17	47.2	11	34.4
seksueel contact												
zoenen / aanraken	21	84.0	17	89.5	7	87.5	14	100	28	84.8	31	93.9
geslachtsverkeer	19	73.1	15	78.9	6	75.0	9	64.3	25	73.5	24	72.7
oraal seksueel contact ^a	21	80.8	12	63.2	5	62.5	7	53.8	26	76.5	19	59.4
ander seksueel contact	20	76.9	10	52.6	5	62.5	8	57.1	25	73.5	18	54.5
slachtoffer												
(ex)partner	23	85.2	17	89.5	6	75.0	14	100	29	82.9	31	93.9
bekende ^b	14	53.8	6	31.6	6	75.0	10	71.4	20	58.8	16	48.5
onbekende	15	57.7	7	36.8	7	87.5	8	61.5	22	64.7	15	46.9
iemand anders	9	34.6	7	36.8	4	50.0	5	35.7	13	38.2	12	36.4

a = significant verschil tussen hoogrisico jongens en hoogrisico meisjes

b = significant verschil tussen hoogrisico meisjes en middenrisico meisjes

Seksueel contact

De meest voorkomende vorm van seksueel contact is zoenen / seksuele aanraking. Alleen jongens uit de hoogrisicogroep maken zich vaker schuldig aan oraal seksueel contact dan meisjes uit de hoogrisico groep, $\chi^2(1, N = 328) = 6.91, p < .01$. Wat betreft zoenen / seksuele aanraking, geslachtsverkeer en ander seksueel contact verschillen jongens en meisjes niet van elkaar, ze plegen in ongeveer dezelfde mate deze type seksuele handelingen.

Slachtoffer

Het slachtoffer van zowel de jongens als de meisjes is in de meeste gevallen de (ex)partner. Er bestaan geen significante verschillen tussen de gehele groep jongens en meisjes in type slachtoffer. Ook tussen jongens uit de hoog- en middenrisicogroep zijn geen significante verschillen gevonden in type slachtoffer. Wat betreft type slachtoffer is tussen de middenrisico meisjes en de hoogrisico meisjes wel een significant verschil gevonden, meisjes uit de middenrisicogroep kiezen vaker een bekende als slachtoffer dan meisjes uit de hoogrisicogroep, $\chi^2(1, N = 32) = 4.57, p < .05$.

Voorspellers voor seksuele dwang

Om vast te stellen welke factoren seksuele dwang voorspellen zijn de WSAS scores op de drie hoofdvragen bij elkaar geteld en is de totaalscore gedichotomiseerd. De uitkomstmaat is dan gedefinieerd als wel of geen seksuele dwang gebruiken. De voorspellers in dit onderzoek zijn afgeleid van het onderzoek van Krahé e.a. (2003), te weten misbruik in de jeugd, seksuele activiteit, groepsdruk vanuit peers en onduidelijke communicatie over seksueel gedrag. Op basis van de samenhang tussen de voorspellers a) traumatische ervaringen (waaronder misbruik), b) niveau van seksuele activiteit, c) druk vanuit leeftijdgenoten om seksueel actief te zijn en d) onduidelijke communicatie over de seksuele bedoelingen, en seksuele dwang is besloten verschillende logistische regressies uit te voeren voor jongens en meisjes. Alvorens de resultaten hiervan weer te geven, worden in tabel 4 en 5 de scores op de voorspellers weergegeven.

Traumatische ervaringen

Hoogrisico meisjes die seksuele dwang gebruiken zijn vaker lichamelijk mishandeld (61.1%) door een onbekende dan hoogrisico meisjes die geen seksuele dwang gebruiken (32.4%) ($t(204) = -2.23, p < .05$). Hoogrisico jongens die seksuele dwang gebruiken blijken vaker seksueel misbruikt, zowel door een bekende (17.9%) als door een onbekende (21.4%), dan jongens die geen seksuele dwang gebruiken (respectie-

velijk 1.6% en 3.2%). Jongens en meisjes uit de middenrisicogroep die wel of geen seksuele dwang gebruiken verschillen niet van elkaar in ervaren mishandeling en misbruik. De prevalentie van deze traumatische ervaringen is wel beduidend lager dan in de hoogrisicogroep

Seksuele activiteit

We vinden geen verschillen in seksuele activiteit voor de verschillende groepen jongens en meisjes die wel of geen seksuele dwang gebruiken.

Omgevingsdruk seksuele activiteit

Hoogrisico meisjes die seksuele dwang gebruiken, voelen meer druk vanuit hun omgeving om seksueel actief te zijn dan hoogrisico meisjes die geen seksuele dwang gebruiken. Dit geldt voor druk vanuit zowel mannelijke ($t(203) = -2.10, p < .05$) als vrouwelijke leeftijdgenoten ($t(204) = -2.53, p < .05$). De middenrisicogroep meisjes die seksuele dwang gebruiken voelen vooral meer druk vanuit hun vrouwelijke leeftijdgenoten, $t(110) = -2.40, p < .05$.

Onduidelijke communicatie over seksuele bedoelingen

We vinden geen verschillen tussen hoogrisico meisjes die wel of geen seksuele dwang gebruiken in hun communicatie over seksuele bedoelingen. Binnen de middenrisicogroep vinden we wel een verschil. Middenrisico meisjes die seksuele dwang gebruiken, zeggen vaker 'nee' (57.1%) terwijl ze wel seks willen dan meisjes die geen seksuele dwang gebruiken (22.7%) ($\chi^2(1, N = 111) = 7.37, p < .05$). We vinden geen verschillen voor jongens in de midden- en hoogrisicogroepen.

Uiteindelijk blijken slechts enkele van de eerder door Krahé genoemde voorspellers significant in de verschillende logistische regressie analyses (zie tabel 6). Voor de gehele groep meisjes blijkt alleen de omgevingsdruk door vrouwelijke leeftijdgenoten van belang voor het gebruiken van seksuele dwang. Meisjes die meer druk ervaren om seksueel actief te zijn hebben een grotere kans om seksuele dwang te gebruiken. Binnen de hoogrisicogroep komt daar nog mishandeling door een onbekende bij. Voor jongens blijkt alleen de traumatische ervaring seksueel misbruik door bekende voorspellend voor het gebruik van seksuele dwang. Jongens die seksueel misbruikt zijn door een bekende hebben een bijna vier keer grotere kans om zelf seksuele dwang te gebruiken dan jongens die niet misbruikt zijn.

Discussie

In dit onderzoek rapporteerden wij over zelfgerapporteerde

Tabel 4. Prevalentie en gemiddelden van voorspellers voor seksuele dwang voor de Hoogrisicogroep

	Hoogrisico zonder dwang				Hoogrisico met dwang			
	Jongens (N=134)		Meisjes (N=196)		Jongens (N=28)		Meisjes (N=19)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Traumatische ervaringen								
Seksueel misbruik								
door gezins-/familie lid	10	7.9	44	23.3	4	14.3	4	23.5
door bekende ^a	2	1.6	71	37.6	5	17.9	11	61.1
door onbekende ^a	4	3.2	63	33.3	6	21.4	8	50.0
Lichamelijk geweld								
door gezins-/familie lid	54	43.2	118	62.8	8	29.6	10	58.8
door bekende	26	21.0	66	35.5	9	33.3	7	38.9
door onbekende ^b	45	36.0	61	32.4	8	28.6	11	61.1
Psychische mishandeling								
door ouder(s)	23	18.4	65	34.2	3	11.1	8	44.4
door bekende	26	20.8	65	34.9	6	21.4	10	55.6
Onduidelijke communicatie seksuele bedoelingen								
Token resistance (nee zeggen, ja bedoelen)	39	32.2	72	38.9	4	16.0	8	44.4
Compliance (ja zeggen, nee bedoelen)	11	9.1	77	41.6	5	20.0	11	61.1
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
Seksuele activiteit								
Leeftijd eerste keer seks	12.9	1.7	13.6	1.6	12.7	1.7	12.6	2.2
Aantal partners zonder seks	11.7	20.7	7.8	15.6	9.6	12.5	5.6	11.3
Aantal partners met seks	7.0	9.0	6.0	9.3	7.5	6.8	7.5	10.3
Omgevingsdruk seksuele activiteit								
Door vrouwelijke peers ^b	2.2	1.0	1.7	0.9	2.1	1.0	2.3	1.0
Door mannelijke peers ^b	2.7	1.2	2.0	1.0	2.8	1.1	2.5	1.0

a = significant verschil tussen hoogrisico jongens die wel of geen seksuele dwang gebruiken

b = significant verschil tussen hoogrisico meisjes die wel of geen seksuele dwang gebruiken

Tabel 5. Prevalentie en gemiddelden van voorspellers voor seksuele dwang voor de Middenrisicogroep

	Middenrisico zonder dwang				Middenrisico dwang			
	Jongens (N=112)		Meisjes (N=103)		Jongens (N=8)		Meisjes (N=14)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Traumatische ervaringen								
Seksueel misbruik								
door gezins-/familie lid	1	1.0	7	7.3	0	0.0	0	0.0
door bekende	0	0.0	11	11.3	0	0.0	0	0.0
door onbekende	0	0.0	7	7.4	0	0.0	2	14.3
Lichamelijk geweld								
door gezins-/familie lid	8	7.9	14	14.7	1	12.5	2	14.3
door bekende	8	7.9	11	11.5	1	12.5	0	0.0
door onbekende	10	10.1	10	10.4	0	0.0	1	7.1
Psychische mishandeling								
door ouder(s)	9	8.9	9	9.5	1	12.5	2	14.3
door bekende	14	13.9	21	21.2	0	0.0	2	14.3
Onduidelijke communicatie seksuele bedoelingen								
Token resistance (nee zeggen, ja bedoelen) ^b	20	20.6	22	22.7	1	12.5	8	57.1
Compliance (ja zeggen, nee bedoelen)	10	10.3	19	19.4	0	0.0	5	38.5
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
Seksuele activiteit								
Leeftijd eerste keer seks	14.9	1.9	15.5	1.7	14.8	1.1	16.4	2.8
Aantal partners zonder seks	5.6	12.4	2.2	8.0	6.7	11.5	2.4	3.6
Aantal partners met seks	3.4	5.8	1.6	3.8	1.8	2.2	6.2	14.5
Omgevingsdruk seksuele activiteit								
Door vrouwelijke peers ^b	2.1	1.0	1.6	1.0	2.4	1.6	2.3	1.3
Door mannelijke peers	2.4	1.0	1.8	1.0	2.4	1.4	2.3	0.9

a = significant verschil tussen middenrisico jongens die wel of geen seksuele dwang gebruiken

b = significant verschil tussen middenrisico meisjes die wel of geen seksuele dwang gebruiken

Tabel 6. Logistische regressie voor seksuele dwang

	B	SE B	Wald	Exp (B)
Hoogrisico meisjes^a				
Lichamelijk geweld door onbekende*	0.38	0.18	4.67	1.46
Omgevingsdruk seksuele activiteit door vrouwelijke peers*	0.58	0.24	5.81	1.78
Gehele groep meisjes^b				
Omgevingsdruk seksuele activiteit door vrouwelijke peers**	0.51	0.17	9.36	1.66
Gehele groep jongens^c				
Seksueel misbruik door bekende**	1.23	0.47	7.64	3.67

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

a = Model χ^2 (2, N = 204) = 9.70, $p < .01$ -2 log likelihood: 112.06; 90.7% correct geclassificeerd.

b = Model χ^2 (1 N = 313) = 8.64, $p < .01$; -2 log likelihood: 193.55; 90.1% correct geclassificeerd.

c = Model χ^2 (1, N = 260) = 12.57 $p < .001$; -2 log likelihood: 192.87; 87.7% correct geclassificeerd.

teerde seksuele dwang uitgeoefend door jongeren. Hoewel al eerder in ons land enig onderzoek is uitgevoerd naar dit onderwerp is, voor zover ons bekend, nooit eerder naar verschillende risicogroepen gekeken. We vergeleken daarbij drie verschillende risicogroepen waarbij gebruik is gemaakt van een relatief grote steekproef (N=833). De hoogrisicogroep bestond uit jongens en meisjes die gedetineerd waren in een Justitiële Jeugdinstelling, overigens niet vanwege het plegen van een seksueel delict. De middenrisicogroep bestond uit (V)MBO-scholieren en de laagrisicogroep bestond uit VWO-scholieren.

Via een algemene vragenlijst is gekeken naar zelfgerapporteerde seksuele dwang en via een meer specifieke lijst, waarin diverse vormen van seksueel contact en seksuele dwang worden beschreven, is dit eveneens gedaan. Conform onze verwachtingen bleek het stellen van meer gedetailleerde vragen te leiden tot een aanzienlijk hoger percentage zelfgerapporteerd gedrag.

Vergelijken we onze bevindingen met die van De Graaf et al. (2005) dan zijn de door ons gevonden percentages eveneens veel hoger. Voor jongens vonden zij een percentage van 4.3% en voor meisjes 1.3%. In ons onderzoek bedroegen deze percentages 10.3 en 8.0%. De in het huidige onderzoek gevonden verschillen zijn overigens niet statistisch significant. In onze steekproef ligt de nadruk op het zwaardere segment, hetgeen wellicht een reden is dat onze bevindingen afwijken van die van De Graaf et al. Tegelijkertijd moet opgemerkt worden dat de middengroep (V)MBO-scholieren ook veel hogere percentages seksuele dwang meldt dan in het onderzoek van De Graaf et al.

Wanneer gekeken wordt naar de verschillen dan blijkt, volgens verwachting, de laagrisicogroep nauwelijks seksuele dwang te rapporteren. Verschillen tussen de hoog- en middenrisicogroep zijn opvallend. Ruim

twee maal zoveel jongens uit de hoogrisicogroep (17.2%) in vergelijking met de middenrisicogroep (8.2%) melden seksuele dwang. Dit verschil is des te opvallender gezien het feit dat de jongens uit de hoogrisicogroep gemiddeld bijna 2 jaar jonger zijn. Zij hebben met andere woorden daardoor ook twee jaar minder kans gehad om seksuele dwang uit te oefenen en zijn daar vanwege hun detentie ook al minder vaak toe in staat geweest (ten opzichte van meisjes). Meisjes uit de middenrisicogroep (12.4%) melden echter vaker seksuele dwang gebruikt te hebben dan de meisjes uit de hoogrisicogroep (8.8%), hetgeen wellicht verklaard wordt door het feit dat meisjes uit de hoogrisicogroep gemiddeld bijna twee jaar jonger zijn en zij door de detentie ook minder vaak in de gelegenheid zijn geweest om seksuele dwang (richting jongens) uit te oefenen. Het gegeven dat meer meisjes dan jongens uit de middenrisicogroep aangeven seksuele dwang te gebruiken is niet eenduidig te verklaren, maar mogelijk is er sprake van onderrapportage binnen deze groep jongens.

We hebben gekeken of de gevonden verschillen te verklaren zijn uit verschillen in etniciteit. Etniciteit bleek geen voorspellende waarde te hebben voor seksueel grensoverschrijdend gedrag, hoewel in de middenrisicogroep jongens van allochtone afkomst wat vaker seksueel grensoverschrijdend gedrag vertoonden dan autochtone jongens. Het gaat hierbij echter om geringe aantallen.

Als strategie om anderen te dwingen tot seksueel contact wordt door zowel jongens als meisjes meestal lichamelijke bedreiging gebruikt. Dit resultaat is onverwacht omdat uit het onderzoek van Krahe et al. (2003) immers bleek dat dit voor meisjes juist de minst gebruikte strategie was. Wat betreft strategie blijken jongens en meisjes in ons onderzoek dus nauwelijks van elkaar te verschillen. Zoenen en aanraken waren

de meest voorkomende afgedwongen handelingen voor zowel jongens als meisjes in de hoog- en middenrisicogroep. Oraal seksueel contact werd in de hoogrisicogroep significant vaker door jongens dan door meisjes afgedwongen. De slachtoffers van zowel jongens als meisjes zijn meestal de (ex)partners.

Wanneer we kijken naar de factoren die seksuele dwang voorspellen, blijkt dat weinig overeenkomsten gevonden worden met het onderzoek van Krahe et al. (2003). Seksueel misbruik blijkt vooral onderscheidend voor jongens die seksuele dwang gebruiken. Meisjes die seksuele dwang gebruiken, blijken meer lichamelijk geweld ervaren te hebben, iets onduidelijker te communiceren over hun seksuele bedoelingen en vooral meer omgevingsdruk te ervaren om seksueel actief te zijn dan meisjes die geen seksuele dwang ervaren. Seksueel misbruik blijkt tenslotte de enige voorspeller voor seksuele dwang bij jongens en omgevingsdruk door vrouwelijke leeftijdgenoten blijkt de enige voorspeller voor seksuele dwang bij de hoog- en middenrisico meisjes.

Bependingen van het onderzoek liggen in het in absolute zin geringe aantal respondenten dat aangeeft seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben vertoond, waardoor verschillen tussen hen en de jongeren die geen seksueel grensoverschrijdend hebben vermeld statistisch lastig zijn vast te stellen en zeker wanneer er op subgroepniveau vergelijkingen worden gemaakt. Sociale wenselijkheid (ondanks de anonimiteit van de deelnemers) kan voorts tot gevolg hebben dat er sprake is van onderrapportage. Echter, er waren ook respondenten die duidelijk overrapporteerden. Het totale effect van beide mechanismen is niet duidelijk.

Concluderend is het geen opvallende bevinding dat zelfgerapporteerd seksueel grensoverschrijdend gedrag vaker voorkomt bij jongens, maar wel dat het gevonden verschil met meisjes niet significant is. Opleidingsniveau hangt samen met het gerapporteerde gedrag: hoe lager de opleiding, des te vaker wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag vermeld.

De door zowel jongens als meisjes meest gehanteerde strategie is het gebruik van lichamelijk geweld, waarbij zoenen en aanraken het vaakst voorkomt, maar waarbij geslachtsverkeer en oraal seksueel contact eveneens vaak genoemd wordt.

Al met al bevestigt dit onderzoek het vermoeden dat een niet gering percentage van de jongens en meisjes zich schuldig maakt aan licht tot ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit betekent overigens niet dat wij deze jongeren daarom moeten stigmatiseren als seksueel delinquenten. Veel seksueel grensoverschrijdend gedrag veroorzaakt overlast, maar hoeft

door de betrokkenen niet als traumatisch te worden ervaren. Een fors percentage van dit gedrag zal echter wel tot (blijvende) psychische schade kunnen lijden bij slachtoffers. Daarnaast is zeker bij meisjes seksueel grensoverschrijdend gedrag veelal een signaal dat er veel meer aan de hand is, zoals depressie, traumata en angstklachten (Zie voor verder onderzoek naar de relatie tussen trauma en seksuele dwang Verbruggen, Slotboom, Hendriks & Wijkman, submitted). Zowel vanuit de slachtoffers als vanuit de daders geredeneerd is er dus voldoende reden om aandacht te besteden aan deze groep die nauwelijks in beeld is bij Justitie en hulpverlenende instanties.

Referenties

- Bakker, F., & Vanwesenbeeck, I. (2006). *Seksuele gezondheid in Nederland 2006*. RNG-studies. Delft: Eburon.
- Bakker, F., de Gaaf, H., de Haas, S., Kedde, H., Kruijer, H., & Wijsen, C. (2009). *Seksuele gezondheid in Nederland*. Utrecht: Rutgers Nisso Groep.
- Brouwers, M., & Smit, P. R. (2005). Seksuele delinquentie: De prevalentie door de jaren heen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 31, 37-48.
- de Graaf, H., Meijer, S., Poelman, J., & Vanwesenbeeck, I. (2005). *Seks onder je 25ste. Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2005*. RNG-studies nr. 7. Delft: Eburon.
- Donker, A., & Slotboom, A. (2005) *Zelfgerapporteerd Delinquent Gedrag (ZDG)*. Universiteit Leiden en Vrije Universiteit Amsterdam: interne publicatie.
- Gray, M. J., Litz, B. T., Hsu, J. L., & Lombardo, T. W. (2004). Psychometric properties of the Life Events Checklist, *Assessment*, 11, 330-341.
- Hendriks, J. (2003). Meisjes als zedendelinquent: Een exploratieve studie. *Tijdschrift voor Criminologie*, 45, 401-412.
- Hendriks, J. (2004). Meisjes als zedendelinquent: Een exploratieve studie. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 28, 67-74.
- Hendriks, J. (2006). *Jeugdige Zedendelinquenten: een studie naar subtypen en recidive*. Utrecht: Forum Educatief.
- Hendriks, J., & Slotboom, A. (2006). *ZAG: Zelfgerapporteerd Antisociaal Gedrag*. VU: interne publicatie.
- Hendriks, J., & Slotboom A. (2007). Meisjes die zedendelicten plegen: Een aparte categorie? In A. Ph. van Wijk, R. A. R. Bullens & P. van den Eshof (Red.). *Facetten van zedencriminaliteit* Den Haag: Reed.
- Hendriks, J., & Slotboom, A. (2008). Doen meisjes dat ook? In K. Hammer (Red.). *Ik ben geen kind meer*. Rijswijk: Elmar.
- Höing, M., & van Berlo, W. (2006). Seksuele dwang. In F. Bakker & I. Vanwesenbeeck (Red.). *Seksuele gezondheid in Nederland*. RNG-studies. Delft: Eburon.

- Koss, M. P., Gidycz, C. A., & Wisniewski, N. (1987). Incidence and prevalence of sexual aggression and victimization in a national sample of higher education students. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 55*, 162-170.
- Kraaij, V., Garnefski, N., de Wilde, E. J., Dijkstra, A., Gebhardt, W., Maes, S., & ter Doest, L. (2003). Negative life events and depressive symptoms in late adolescence: Bonding and cognitive coping as vulnerable factors? *Journal of Youth and Adolescence, 32*, 185-193.
- Krahé, B. (1998). Sexual aggression among adolescents. Prevalence and predictors in a German sample. *Psychology of Women Quarterly, 22*, 537-554.
- Krahé, B., Reimer, T., Scheinberger-Olwig, R., & Fritsche, I. (1999). Measuring sexual aggression: The reliability of the Sexual Experiences Survey in a German sample. *Journal of Interpersonal Violence, 14*, 91-100.
- Krahé, B., Waizenhöfer, E., & Möller, I. (2003). Women's sexual aggression against men: Prevalence and predictors. *Sex Roles, 49*, 219-232.
- Lange, A. (1994). *Buss-Durkee Hostility Inventory (BDHI)*. Lisse: Swets en Zeitlinger.
- Lisak, D., & Miller, P. M. (2002). Repeat rape and multiple offender among undetected rapists. *Violence and Victims, 17*, 73-84.
- Schwarz, M. D., & Dekeseredy, W. S. (2000). Aggregation bias and woman abuse: Variations by male peer support, region, language and school type. *Journal of Interpersonal Violence, 15*, 555-565.
- Sorenson, S. B., Stein, J. A., Siegel, J. M., Golding, J. M., & Burnam, M. A. (1987). The prevalence of adult sexual assault. *American Journal of Epidemiology, 126*, 1154-1164.
- Struckman-Johnson, C., & Struckman-Johnson, D. (1994). Men pressured and forced into sexual experience. *Archives of Sexual Behavior, 23*, 93-114.
- Struckman-Johnson, C. J. (1998). Forced sex on dates: It happens to men, too. *Journal of Sex Research, 24*, 234-240.
- Spitzberg, B. H. (1999). An analysis of empirical estimates of sexual aggression, victimization and perpetration. *Violence and Victims, 14*, 241-260.
- Thornberry, T. P., & Krohn, M. D. (2000). The self-report method for measuring delinquency and crime. In D. Duffee (Ed.). *Measurement and analysis of crime and justice: Criminal justice*, National Institute of Justice, Washington, pp. 33-83.
- Verbruggen, J., Slotboom, A., Hendriks, J., & Wijkman, M. (submitted). Traumatische ervaringen en seksuele dwang onder adolescenten.

Summary

Self-reported sexual coercion among adolescents

In this self report study we examined sexual pressure used by adolescents. Most research shows that there is a considerable discrepancy between sexual pressure reported by boys and girls. There are also some studies that indicate that the difference between boys and girls is smaller than usually found. To examine sexual pressure and possible predictors of this behaviour in a Dutch sample, 833 adolescents anonymously filled in a package of questionnaires. Apart from the differences between boys and girls, we also looked for differences between a high risk group (detained juveniles), a medium risk group (vocational training students) and a low risk group (grammar school and first year students).

This study shows that more detailed questions lead to a much higher self report of sexual pressure. Also differences between boys and girls are smaller than is often assumed. Differences between risk groups were clear: the low risk group hardly reported the use of sexual pressure. For boys their sexual victimization predicted sexual pressure. For girls peer pressure to be sexual active predicted sexual pressure.